

úterý, 18. říjen 2016

Strhující večer pro znalce aneb Čtyři trefy do černého

Napsal(a) **Martin Jemelka**

Zemlinského kvarteto

foto: Zdeněk Chrapek

V pořadí již 122. sezonu Českého spolku pro komorní hudbu otevřel v pondělí 10. 10. 2016 mimořádný komorní večer letošního rezidenčního souboru **Zemlinského kvarteto** (**František Souček, Petr Strážek, Petr Holman, Vladimír Fortin**), které si k více než vydařenému zahájení sezony pozvalo hosta z britských ostrovů, dirigujícího klarinetistu **Michaela Colinse**. Velmi dobře navštívený koncert – v pořadí již 2530. v programech Českého spolku pro komorní hudbu – otevřelo sympatické čtyřvěté dílo Emila Františka Buriana, *Smyčcový kvartet č. 4* z roku 1947, prostředí ze sedmi či osmi dochovaných autorových děl tohoto žánru. Patnáctiminutová, občas neoklasicistně znějící miniatura upomínala na skladatelovy deklamační ansámbly i chytlavost kantabilních témat jeho filmové hudby. Zaujala, naladila, potěšila a v posluchačích jistě vzbudila oprávněné přání setkávat se se skladatelovou tvorbou v obnovených premiérách častěji. Mezi téměř neznámým dílem Burianovým a notoricky známým *Kvintetem pro klarinet, dvoje housle, violu a violoncello A dur KV 581* nemohl vyznít větší kontrast. Přesto však obě kompozice spojovalo inklinování k hybnějším tempům a preciznímu pointování frází, s nimiž adekvátně souzněly agogicky převážně objektivní klarinetový part Michaela Colinse. Colins šetřil vibratem, zato kouzlil dynamikou, a tu exaktně přesným, tu překvapivě pointovanými nástupy. Živou vstupní větu vystřídal velmi decentní *Larghetto*, po němž následovalo skvostné *Menuetto*, jaké lze u českých souborů slyšet jen zřídka – agogicky proměnlivé, rytmicky chytlavé, zvukovým melosem až slovansky vřelé. Finální variační *Allegro* jen připomnělo zálibu kvartetistů v intelektuálním pohrávání si s hudební materií, aniž by bylo třeba rezignovat na spontánní muzikalitu.

† Jemné dózování interpretačních ingrediencí se po pauze ve Dvořákově předposledním *Smyčcovém kvartetu č. 13 G dur op. 106, B* (1895) proměnilo v šachovou partii ve čtyřech, chvíli připomínající delikátní rozhovor nad šachovnicí,

chvíli vzrušenou filmovou scénou s živelnými obrazy hodnými autora erbenovských symfonických balad. Pro mě osobně má Zemlinského kvarteto na toto Dvořákovo dílo již několik let patent a v provedení málokterého z múzami políbených českých smyčcových kvartet na mě působí tak přesvědčivě, jako v podání Zemlinských. Rétorická gestika vstupních taktů I. věty a její permanentní agogické vrásnění z ní rázem učinily drama, od něž nebylo možno odtrhnout sluch. Napětí střídala uvolňující lyrika, intimní dynamiku symfonická unisona. Silné rétorické akcenty provázely i následující Adagio ma non troppo na místě II. věty. Nikdo z pozorných posluchačů v sále si jistě nepřál, aby tato věta v podání Zemlinských vůbec někdy skončila. Dvořákova syntéza tzv. absolutní hudby a dramatické ambice autorovy na poli symfonických básní a hudebních dramát se ozývaly i v pozadí III. věty, jejíž arytmičnost si kvartetisté vychutnávali k radosti publika ve zvukové transparentci jednotlivých hlasů. Finále bylo završením onoho Dvořákova symfonického příběhu pro čtyři smyčcové nástroje: neztratilo na emocionálním vypětí, instrumentální bravuře i sytých unisonech. Jelikož se toho večera všem čtyřem kvartetistům po technické stránce svrchovaně dařilo – transparentní hlas violoncella následovaly vždy přesně odměřené vstupy violy, nepřeslechnutelné a nepřehlédnutelné druhé housle a intonačně jistý prim – mohla večer ukončit Dvořákova „parafráze“ Stravinského *Ohňostroje* v prvních houslích Františka Součka. Jeho finální houslová turbulence zvedala ze sedadel. Ne, ne, ani příště nechci slyšet Dvořákovy smyčcové kvartety v jiném podání než kvartetistů Zemlinského kvarteta. Na Dvořáka mají zkrátka patent.
